

Consultatieverslag subsidieregeling [ont]regelprojecten zorgaanbieders

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Ontwerp Ministeriële Regeling

1. Inleiding

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is voornemens een subsidieregeling te publiceren voor het uitvoeren van [ont]regelprojecten door zorgaanbieders. De subsidieregeling heeft tot doel om zorgaanbieders te stimuleren om met de aanpak van regeldruk, in het bijzonder gericht op inkoop- en/of verantwoordingseisen binnen de Zorgverzekeringswet, aan de slag te gaan. De te subsidiëren activiteiten zijn gericht op het schrappen, veranderen, vereenvoudigen of verduidelijken van administratieve processen binnen de eigen organisatie. Goede voorbeelden en geleerde lessen die voortkomen uit de gesubsidieerde [ont]regelprojecten worden actief verspreid om andere zorgaanbieders te stimuleren.

Als onderdeel van de totstandkoming van de subsidieregeling heeft het Ministerie van VWS van 30 mei tot en met 27 juni 2022 een internetconsultatie gehouden om input op te halen over de uitvoer- en werkbaarheid van de subsidieregeling voor potentiële subsidieaanvragers. Daarbij zijn de volgende vragen meegegeven:

- Zijn de criteria die worden gesteld aan subsidieaanvragers helder omschreven en werkbaar in de praktijk?
- Zijn de criteria die worden gesteld aan de te subsidiëren activiteiten helder omschreven en werkbaar in de praktijk?
- Zijn de eisen die worden gesteld met betrekking tot de aanvraagprocedure helder omschreven en werkbaar in de praktijk?
- Zijn de eisen die worden gesteld met betrekking tot de verantwoording helder omschreven en werkbaar in de praktijk?
- Heeft u ideeën en suggesties om de effectiviteit van deze regeling te vergroten? Bijvoorbeeld met betrekking tot het delen van de resultaten en geleerde lessen vanuit de te subsidiëren projecten met andere zorgaanbieders?
- Wat wilt u ons verder nog meegeven?

2. Beeld van binnengekomen reacties

In dit consultatieverslag wordt een samenvatting gegeven van de reacties op de internetconsultatie en de reactie daarop van het Ministerie van VWS. In totaal zijn er negen reacties binnengekomen op de internetconsultatie, waarvan allen openbaar. Zes van de openbare reacties zijn anoniem ingezonden. De overige drie reacties zijn afkomstig van branchevereniging Actiz, beroepsvereniging Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) en het bedrijf "7Zebra's".

Over het algemeen zijn de indieners positief dat er een subsidieregeling komt waarmee zorgaanbieders zelf aan de slag kunnen met ontregelen. Tegelijkertijd zien de inschrijvers ook een aantal beperkingen van de regeling en geven een aantal aandachtspunten mee. Hieronder wordt ingegaan op de thema's die aan de orde zijn gekomen in de reacties.

Scope regeling

De regeling richt zich primair op de aanpak van administratieve lasten die voortkomen uit inkoop- en/of verantwoordingseisen binnen de Zorgverzekeringswet. KNGF geeft aan dat het terugdringen van administratieve lasten zich niet enkel moet richten op contracteerlasten, maar vooral op het dempen van effecten die voortkomen uit wet- en regelgeving. 7Zebra's stelt dat zorgprofessionals naast de administratieve lasten die voortkomen uit inkoop- en verantwoordingseisen ook last hebben van vele, andere regels en processen. 7Zebra's pleit ervoor om zorgaanbieders zelf te laten bepalen welke regeldruk zij aanpakken.

Reactie VWS

De subsidieregeling richt zich op administratieve lasten die voortkomen uit inkoop- en/of verantwoordingseisen in brede zin. Dit is breder dan enkel contractering en kan daarmee ook inkoop- en/of verantwoordingseisen betreffen die voortkomen uit bijvoorbeeld (een vertaling van) wet- en regelgeving, of gaan om interne afspraken, protocollen of procedures. Wel is het van belang dat de zorg die wordt geleverd door de aanvrager ten minste zorg uit de Zorgverzekeringswet betreft. In de toelichting op de subsidieregeling zijn een aantal voorbeelden opgenomen van activiteiten waaraan kan worden gedacht om aan de slag te gaan met administratieve lasten die voortkomen uit inkoop- en/of verantwoordingseisen. Dit betreffen uiteenlopende onderwerpen en activiteiten met als doel de potentiële aanvragers te inspireren. Aan de zorgaanbieders wordt, binnen de hierboven genoemde kaders, ruimte geboden om zelf te bepalen met welke administratieve lasten zij in de eigen organisatie aan de slag gaan. Aan de vormgeving van de activiteiten worden ook weinig tot geen eisen gesteld, om lokaal maatwerk mogelijk te maken.

In de nota van toelichting is e.e.a. verduidelijkt n.a.v. deze binnenkomen reacties.

Doelgroep regeling

In de conceptregeling is als voorwaarde opgenomen dat de te subsidiëren activiteiten een duurzame impact moeten hebben op minimaal 10 zorgprofessionals. Volgens de KNGF en 7Zebra's worden hiermee kleine zorgaanbieders (zoals huisartsen- of fysiopraktijken) uitgesloten van deelname. KNGF stelt voor om de ondergrens van 10 zorgprofessionals los te laten of toe te staan dat regionale samenwerkingsverbanden van zorgaanbieders een aanvraag mogen indienen. Daarnaast pleit 7Zebra's ervoor om geen onderscheid te maken tussen zorgprofessionals en ondersteunende diensten. Deze laatste groep speelt vaak een cruciale rol in de aanpak van regeldruk en vormt een onmisbare schakel om inkoop- en verantwoordingsprocessen soepel te laten verlopen.

Reactie VWS

Het is ook mogelijk voor kleinere zorgaanbieders met minder zorgprofessionals in dienst om gebruik te maken van deze regeling. Dit kan bijvoorbeeld doordat deze zorgaanbieder een aanvraag doet voor activiteiten die worden uitgevoerd samen met en gericht op meerdere zorgaanbieders al dan niet via een samenwerkingsverband. Hierdoor kan het minimum van impact op tien zorgprofessionals behaald worden. Dit is verduidelijkt in de nota van toelichting.

De focus op zorgprofessionals betekent dat het doel van de te subsidiëren activiteiten met name gericht is op de lastenvermindering van die groep en in mindere mate op de administratieve lasten van ondersteunende diensten. Dit neemt niet weg dat ook subsidiëring van projecten die zien op ondersteunende diensten mogelijk is, mits deze projecten tot beoogd resultaat hebben (ook) administratieve lasten bij zorgprofessionals te verminderen. Ook wordt gevraagd dat zorgprofessionals worden betrokken bij het opstellen van een activiteitenplan en de uitvoering van de activiteiten. In veel gevallen zijn naast zorgprofessionals ook andere medewerkers nodig om administratieve knelpunten op te lossen, zoals bijvoorbeeld die van ondersteunende diensten. VWS nodigt zorgaanbieders uit om zelf te bepalen welke interne expertise – naast die van zorgprofessionals – nodig is voor het realiseren van de activiteiten.

Minimum subsidiebedrag

Het minimumbedrag wat aan subsidie kan worden toegekend, is momenteel gesteld op €25.000. 7Zebra's begrijpt niet wat de rationale hierachter is. Voor kleinere organisaties kan een eigen bijdrage (25%) een flink bedrag zijn. Daarnaast zijn er wellicht ook impactvolle initiatieven en activiteiten die minder kosten dan €33.333.

Reactie VWS

Met behulp van deze subsidieregeling wil VWS zorgaanbieders stimuleren om zelf aan de slag te gaan met de aanpak van regeldruk in de eigen organisatie. Tegelijkertijd wordt van zorgaanbieders verwacht dat zij hier ook zelf een financiële bijdrage aan leveren door een kleine investering te doen, aangezien het bijdraagt aan het werkplezier van de medewerkers, meer tijd voor zorg en het optimaliseren van de interne bedrijfsvoering. Vandaar dat een bijdrage van 25% realistisch en wenselijk wordt geacht.

Daarnaast wil VWS met de subsidieregeling een zo groot mogelijke impact maken op de administratieve lasten die voortkomen uit inkoop- en/of verantwoordingseisen. De voorkeur gaat daarom uit naar activiteiten van een zekere omvang, zodat zoveel mogelijk professionals de positieve gevolgen merken van de ontregelprojecten. Daarom is bepaald dat de activiteiten een duurzame impact dienen te hebben op de administratieve lasten van minstens tien zorgprofessionals.

Door te kiezen voor een minimum van €25.000 wordt reeds afgeweken van het uitgangspunt in de Kaderregeling dat er geen subsidies onder de €125.000 worden verstrekt. Dit is gedaan om ook kleinere instellingen de mogelijkheid te bieden om gebruik te maken van de subsidieregeling en om het beschikbare budget te kunnen verdelen over een groter aantal zorgaanbieders en zo maximale impact te realiseren. Het verlenen van subsidies onder €25.000 wordt niet wenselijk geacht, mede omdat de administratieve en uitvoeringslasten voor de aanvraag en verantwoording van een subsidie dan niet in verhouding staan tot het te ontvangen subsidiebedrag. Bij bedragen lager dan €25.000 zijn de aanvraag- en verantwoordingslasten voor aanvragers relatief hoog en conform de geldende regelgeving zouden in dat geval voor deze relatief compacte subsidieregeling verschillende verantwoordingsarrangementen van toepassing zijn. De nota van toelichting is op dit punt aangevuld.

Tijdwinst

7Zebra's ziet als belangrijkste beperking dat de opbrengsten van de subsidieregeling door VWS gekoppeld wordt aan de taakstelling voor het uniformeren van de inkoop- en verantwoordingseisen in de Zorgverzekeringswet. Wanneer de potentiële tijdwinst voor zorgprofessionals ingeboekt wordt als bezuiniging kan dit tot veel irritatie en uitstroom leiden onder de deelnemende zorginstellingen en in de sector. Daarnaast is tijdwinst niet de enige indicator die bijdraagt aan bureaucratie. 7Zebra's mist de koppeling aan andere indicatoren die werkplezier en tijd aan het bed meten en de relatie leggen met de krapte op de arbeidsmarkt.

Reactie VWS

Zoals toegelicht in de toelichting op de regeling is er inderdaad een relatie tussen genoemde taakstelling en het doel in de VWS-begroting voor 2021 inzake het standaardiseren van inkoop- en verantwoordingseisen binnen de Zorgverzekeringswet (Zvw) met daaraan gekoppeld een taakstelling. Deze subsidieregeling wordt gefinancierd uit een deel van het budget ter realisatie van deze taakstelling. De verwachting is namelijk dat – naast standaardiseren op landelijk niveau- administratieve lastenvermindering kan worden gerealiseerd op lokaal niveau, binnen instellingen zelf. De doelstelling van het stimuleren van lokale [ont]regelprojecten en de aanpak van regeldruk in brede zin is niet slechts gericht op het boeken van tijdwinst, maar bijvoorbeeld ook op het vergroten van werkplezier en het behoud van medewerkers voor de zorg.

Overigens worden subsidieontvangers niet verplicht om te rapporteren over tijdwinst. Subsidieontvangers leveren bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie een samenvatting in met daarin een overzicht van de gerealiseerde opbrengsten. Deze opbrengsten dienen op een kwalitatieve, en waar mogelijk kwantitatieve, wijze te worden onderbouwd. Bij voorkeur met behulp van indicatoren die het aantrekkelijk maken voor andere zorgaanbieders om navolging te geven aan de goede voorbeelden die voortkomen uit de ontregelprojecten. Een van de manieren waarop dit kan worden gedaan is door de opbrengsten uit te drukken in tijdwinst, maar ook andere kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren mogen hiervoor worden gehanteerd.

Eisen en criteria

Over het algemeen worden de gestelde eisen en criteria werkbaar bevonden en dragen ze bij aan het behalen van de beoogde doelen. Wel wordt door een aantal indieners opgemerkt dat de eisen en criteria soms vrij complex en uitgebreid in de subsidieregeling worden beschreven. Voor potentiële aanvragers zou het helpen als deze korter, bondiger en meer op hoofdlijnen worden geformuleerd. Daarnaast stelt 7Zebra's dat de terugkerende referentie aan mogelijke staatssteun en de de-minimisregeling niet werkbaar is en de regeldrukparagraaf (incl. berekening van de regeldruk die de regeling veroorzaakt) verwarring oproept.

Reactie VWS

Ter voorbereiding op en tijdens de aanvraagperiode van de subsidie zal vanuit VWS korte, bondige en heldere communicatie worden ingezet om duidelijkheid te verschaffen over de eisen, de criteria, het tijdsplan en de te doorlopen stappen om een subsidieaanvraag in te dienen. Hiervoor zullen een FAQ en een infographic worden ontwikkeld, die worden verspreid via de communicatiekanalen van het programma [Ont]Regel de Zorg en DUS-I. Ook is op een aantal punten de toelichting aangevuld om potentiële onduidelijkheden bij aanvragers weg te nemen.

Met betrekking tot de regeldrukparagraaf wordt hier opgemerkt dat de regeldrukgevolgen conform rijksbrede afspraken in kaart zijn gebracht, gekwantificeerd en ter toetsing voorgelegd aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk. Deze procedure draagt bij aan het inzichtelijk maken van regeldrukgevolgen van wet- en regelgeving.

Voor wat betreft de de-minimisverklaring begrijpt VWS dat dit extra werk oplevert voor de potentiële aanvragers. Deze maatregel is echter noodzakelijk om rechtmatig subsidie te kunnen verlenen en een dergelijke verklaring kan niet achterwege worden gelaten. Op dus-i.nl wordt een beknopt en helder formulier voor de-minimisverklaring gepubliceerd, waar aanvragers gebruik van kunnen maken.

Samenhang aanpak regeldruk

In de reacties komt meerdere keren naar voren dat de subsidieregeling zich enkel richt op de aanpak van regeldruk binnen de eigen zorgorganisatie(s). Volgens meerdere indieners komen administratieve lasten juist vanuit de overheid, de zorgverzekeraars en andere ketenpartijen. Een van de indieners bepleit om dit in meer samenhang te bezien en juist in de keten aan de slag te gaan. Zorgverleners moeten kunnen zorgen en geen tijd kwijt zijn aan overbodige administratie. Branchevereniging Actiz ziet de regeling als symptoombestrijding: hiermee wordt niet de oorzaak van regeldruk aangepakt, maar enkel de gevolgen zoals die bij zorgorganisaties worden neergelegd. 7Zebra's pleit voor een betere aansluiting van de subsidieregeling op andere activiteiten van het programma [Ont]Regel de Zorg en de samenwerking met stelselpartijen. Vergroot de impact van de gesubsidieerde ontregeltrajecten door terugkerende knelpunten regelmatig te adresseren bij relevante stelselpartijen en maak hen medeverantwoordelijk voor de oplossing. Ook een deel van de anonieme reacties ging niet zozeer in op de inhoud van de regeling, maar op het probleem van regeldruk, diens herkomst en de rol van VWS en andere stakeholders daarin.

Reactie VWS

De subsidieregeling [ont]regelprojecten zorgaanbieders is één van de onderdelen van de actielijn "lokale aanpak" binnen het vervolgprogramma [Ont]Regel de Zorg 2022-2025. Deze actielijn heeft als doel om de regeldruk binnen (grote) zorginstellingen te verminderen. VWS biedt daarvoor een aantal instrumenten en hulpmiddelen aan - waaronder de subsidieregeling - zodat zorginstellingen zelf aan de slag kunnen met ontregelen. Naast de actielijn "lokale aanpak" zijn er nog drie actielijnen die toezien op 1) het zoveel mogelijk beperken van regeldruk die voortkomt uit nieuwe en bestaande wet- en regelgeving en beleid, 2) op landelijk niveau met partijen aan de slag gaan om op grote thema's de administratieve lasten terug te dringen en 3) het bieden van een laagdrempelig en toegankelijk loket voor iedereen met signalen, knelpunten en vragen over regeldruk. De aanpak van regeldruk is dus breder dan enkel de subsidieregeling voor het stimuleren van zorgaanbieders en dient in samenhang te worden gezien met de andere programma-onderdelen. De conclusie dat de subsidieregeling "symptoombestrijding" is, wordt niet gedeeld. Uit onderzoek blijkt dat een groot deel van de regeldruk in grote zorginstellingen zijn oorzaak vindt binnen de zorginstelling zelf, bijvoorbeeld in de vertaling van landelijke regels. Projecten laten bovendien zien dat successen behaald kunnen worden met projecten door zorginstellingen. Door actief te communiceren over de resultaten en geleerde lessen van de gesubsidieerde activiteiten richting zorgaanbieders is bovendien de verwachting dat maximaal effect wordt behaald van deze regeling.

Naar aanleiding van de reacties zal in de toelichting op de regeling de bredere aanpak van het programma [Ont]Regel de Zorg worden uiteengezet, zodat duidelijk is dat op meerdere vlakken wordt ingezet op de aanpak van regeldruk en deze met elkaar samenhangen.

Rol VWS

Een deel van de indieners noemt de overheid als belangrijke partij om regeldruk terug te dringen. Zo geeft branchevereniging Actiz in haar reactie aan dat VWS de verantwoordelijkheid moet nemen in de aanpak van regeldruk en dit niet bij zorgorganisaties moet neerleggen. Zorgorganisaties gaan niet over de inkoopvoorwaarden van zorgverzekeraars. Actiz pleit ervoor dat VWS de vrijheid van zorgverzekeraars met betrekking tot inkoopisen landelijk beperkt. Door de diversiteit in inkoopisen tussen verzekeraars belanden de administratieve lasten nu op het bord van de zorgaanbieders, terwijl hier het probleem niet zit. Daarbij benadrukt Actiz wel dat er bij zorgaanbieders intern nog winst geboekt kan worden door regeldruk vanuit processen, systemen en cultuur aan te pakken die vanuit vroegere eisen zijn blijven hangen.

Reactie VWS

Zoals hierboven aangegeven is de subsidieregeling [ont]regelprojecten zorgaanbieders één van de onderdelen van de actielijn "lokale aanpak" en is de verwachting dat ook op instellingsniveau resultaten behaald kunnen worden. Naast de actielijn "lokale aanpak" wordt zoals toegelicht ook ingezet op het terugdringen van regeldruk op landelijk niveau. Een van de acties op landelijk niveau is het uniformeren van de inkoop- en verantwoordingsisen in de Zorgverzekeringswet. Momenteel voert onderzoeksbureau PWC in opdracht van VWS een onderzoek uit naar de mogelijkheden om dit te realiseren. VWS zit hiervoor samen met branche- en beroepsverenigingen (o.a. zorgverzekeraars) om tafel om op landelijk niveau tot concrete acties te komen. Dat laat onverlet dat - naast de gesprekken op landelijk niveau - ook op lokaal niveau aan de slag kan worden gegaan met de aanpak van regeldruk.

Leren en evalueren

7Zebra's en een anonieme indiener gaven beiden als suggestie voor het vergroten van de effectiviteit van de regeling om flink in te zetten op het leren, ontwikkelen, communiceren, reflecteren en evalueren. Koppel de resultaten terug naar naar zorgaanbieders, medewerkers, branche- en beroepsorganisaties, zorgverzekeraars en de overheid en vraag hen om een reactie. Stimuleer zorgaanbieders om te investeren in (regionale) ontregelnetwerken, ontregelconferenties en in hun eigen interne en externe communicatie rondom opgedane inzichten en behaalde resultaten. Zorg voor een actieve uitwisseling tussen subsidiënten, zodat zij elkaar weer kunnen inspireren. Door de resultaten en lessen onderling te delen ontstaan lerende organisaties. Daarnaast werd geopperd om de resultaten en effectiviteit van de subsidieregeling te evalueren

met indieners, organisaties, zorgverzekeraars en overheid.

Reactie VWS

Van elkaar leren en elkaar inspireren is één van de belangrijkste doelstellingen van deze subsidieregeling. Dit is één van de twee hoofdoelen van de regeling. Juist door de goede voorbeelden, geleerde lessen en tips met elkaar te delen ontstaat een lerend netwerk voor administratieve lastenverlichting en hoeft niet iedereen het wiel opnieuw uit te vinden. VWS ziet dit als een belangrijk aandachtspunt in de uitvoering van de subsidieregeling om breed en gevarieerd over te communiceren richting zorgaanbieders, maar neemt ook ter harte om hier landelijke stakeholders (zoals zorgverzekeraars, branche- en beroepsverenigingen, etc.) in mee te nemen.

Lokale vs landelijke ontwikkelingen

In het verlengde van de reactie over leren en evalueren gaf een andere indiener mee dat voorkomen dient te worden dat de verschillende [ont]regelprojecten in strijd zijn met elkaar of los staan van landelijk beleid. Daarbij werd het risico geschetst dat als men lokaal het wiel gaat uitvinden waar op landelijk niveau al aan gewerkt wordt, dat contraproductief kan zijn. Daarbij werd concreet de vraag gesteld in hoeverre hier in het traject van een aanvraag een screening op in te bouwen is.

Reactie VWS

VWS laat het aan de verantwoordelijkheid van de individuele zorgaanbieder, die met een subsidie activiteiten gaat uitvoeren, om ervoor zorg te dragen dat deze projecten niet ingaan tegen landelijk geldende wet- en regelgeving en beleid. VWS stelt geen nadere eisen op dit punt, zodat lokaal maatwerk mogelijk is. De voorgestelde screening zou bovendien lastig uitvoerbaar zijn en het aanvraagproces langer en ingewikkelder maken. Overigens is het doel van de regeling juist ook om lokaal bedachte initiatieven landelijk bekend te maken, zodat deze navolging krijgen.

Naast bovenstaande thema's hebben sommige indieners een aantal tekstsuggesties gedaan ten behoeve van het verbeteren van taal- en spellingsfouten. Deze zullen worden overgenomen.

3. Vervolg

Naar aanleiding van de reacties in het kader van de internetconsultatie zijn de conceptregeling en de toelichting aangepast. In de regeling is de aanvraagprocedure vereenvoudigd door de complexe mogelijkheid om als Zvw-zorgaanbieder namens een niet Zvw-zorgaanbieder een subsidie te kunnen aanvragen, te schrappen. Dit neemt overigens niet weg dat een subsidieontvanger de mogelijkheid heeft de activiteiten gezamenlijk met anderen uit te voeren. Daarnaast zijn in de toelichting meerdere onderwerpen verduidelijkt, met name ten aanzien van de brede aanpak van regeldruk en de eisen met betrekking tot de aanvrager en de te subsidiëren activiteiten. De planning van de derde aanvraagronde is in de definitieve regeling ook gewijzigd ten opzichte van de internetconsultatieversie (november 2023 i.p.v. september 2023). Hieraan liggen budgettaire redenen ten grondslag.

Het streven is de subsidieregeling half juli 2022 te publiceren in de Staatscourant. Hierover zal communicatie plaatsvinden via de kanalen van het programma [Ont]Regel de Zorg (www.ordz.nl) en de website van DUS-i (www.dus-i.nl).